

Regjeringen
v/barne- og familieminster Kjell Ingolf Ropstad
postmottak@bfd.dep.no

Kopi: Stortingets familie- og kulturkomité
v/leder Kristin Ormen Johnsen
familie-kultur@stortinget.no og Kristin-Ormen.Johnsen@stortinget.no

Oslo, 13. november 2020

Innspill vedrørende oppnevning av et ekspertutvalg for rettssikkerheten i barnevernet

Den internasjonale juristkommisjon – norsk avdeling (ICJ-Norge) viser til Stortingets anmodningsvedtak av 6. oktober 2020:

“Stortinget ber regjeringen sette ned et ekspertutvalg som skal gjennomgå norsk barnevern med mål om å bedre rettssikkerheten i alle ledd av tjenesten, der hensynet til barnets beste skal ligge til grunn for utvalgets arbeid.”

ICJ er en uavhengig, internasjonal organisasjon (NGO) med sekretariat i Genève, stiftet i 1952. ICJ-Norge ble stiftet i 2008, og arbeider for å fremme ICJs formål i Norge og, i samarbeid med ICJs øvrige organisasjon, internasjonalt. Kommisjonens målsetting er å fremme og beskytte menneskerettigheter og rettsstatlige prinsipper, herunder styrke individets grunnleggende rettigheter og friheter og fremme domstolenes, påtalemyndighetens og advokatyrkets uavhengighet fra den utøvende makt og alle staters gjennomføring av internasjonale standarder.

ICJ vil understreke viktigheten av dette initiativ fra Stortingets side, særlig sett i lys av de mange og alvorlige rettssikkerhetsproblemer barnevernssystemet, slik det i dag fungerer, er beheftet med. De mange barnevernssaker som er tatt opp til realitetsbehandling i Menneskerettsdomstolen (EMD) og de fellende dommer som denne domstolen så langt har avsagt, bekrefter alvorlige systemsvakheter.

ICJ anser det som viktig at ekspertutvalgets mandat ikke utformes for bredt og omfattende, men tvert imot spisses slik at hovedfokus på nettopp rettssikkerhetsdimensjonen blir ivaretatt. Vi viser til at det foreligger en rekke nyere utredninger som belyser situasjonen i norsk barnevern, jf. oversikten som vedlegges denne henvendelsen. Samlet gir rapportene et grundig og oppdatert kunnskapsgrunnlag om tilstanden og utfordringer i norsk barnevern.

Ekspertutvalget slipper dermed å utrede disse forhold på nytt, men kan bruke den foreliggende informasjonen, i systematisert versjon, som grunnlag for å vurdere rettssikkerheten i dagens barnevern, og hvordan denne kan forbedres. ICJ mener det er nødvendig, gjennom det arbeidet som Stortinget nå har bedt om, å tydeliggjøre hva kravet til forsvarlig rettssikkerhet innebærer. Det samme gjelder hvilket ansvar som hviler på både de ansatte i barneverntjenesten og beslutnings- og kontrollapparatet om å etterleve de relevante bestemmelser i Grunnloven og Menneskerettsloven av 1999.

Makten i barnevernet utøves på flere forvaltningsnivåer. Det er derfor også nødvendig å vurdere hvilke endringer som kreves på systemnivå for å oppnå forsvarlig rettssikkerhet. I praksis betyr dette at hele beslutningssystemet, med kontroll, tilsyn og klageordninger også må gjennomgås.

Utvalgets medlemmer må først og fremst besitte kompetanse innen juss og menneskerettigheter. Det er viktig at utvalget i sitt arbeid også sikrer seg innsikt i og forståelse for barns grunnleggende rettigheter, internasjonale menneskerettskonvensjoner, domspraksis fra EMD og rapportene fra FNs Barnekomite.

ICJ Norge er kjent med at forslag til ny barnevernlov er under forberedelse med sikte på antatt behandling i Stortinget våren 2021.

Både de foreliggende EMD-dommene og det store antall saker mot Norge som ligger til behandling i domstolen, understreker de betydelige rettssikkerhetsutfordringer norsk barnevern står overfor. ICJ vil derfor sterkt anbefale at forslag til ny barnevernlov ses i sammenheng med det aktuelle rettssikkerhetsutvalgets arbeid. ICJ Norge anbefaler på denne bakgrunn at Regjeringen ikke fremlegger noe forslag til ny barnevernlov før arbeidet i ekspertutvalget som skal gjennomgå rettssikkerheten i barnevernet er fullført, slik at forslag og vurderinger fra utvalget kan inkluderes i en ny lov.

Eventuelle henvendelser kan rettes til post@icj.no eller junisol@gmail.com.

På vegne av ICJ Norge

Juni Solbrække

Daglig leder og styremedlem

Terje Einarsen

Styreleder